

מסורת הש"ס

(א) [פי' הר"ן על זה תמצא לקמן ז.], (ב) ס"א אוכל, (ג) [דף י.], (ד) [וע"ע בפרש"י לקמן ז. ד"ה רבי עקיבא], (ה) [שמות כ.], (ו) [ויקרא יט.],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מודר אני
וכו' או אמר לו בהאי
לשון מופרשני ממך או
אמר מרוחק: (ב) בר"ג
ד"ה ושצעות וכו' כמש"ע
קמס ומהני ולא הרי
כמש"ע צ"מ:

מוסף רש"י

נדרים. האומר הרי עלי
קיום שלם אולם או שלם
עשה דבר פלוני (במדרב
ל טו). אף על פי שכל
התפסקה נדבר שכבר היה
לפניו ומתקדם, כגון שהיה
לפניו חמשה עליו חוץ
ומחמשה עליו חוץ חמשה קרנן
ואומר הרי עלי זו או
שומרה הרי חמשה או
קרנן (מסירי בשם). והיה
חובך בזה להחמיר.
כאשר שמתחבר חילוף וחילוף,
קח אולם לא ברר ליה שיהא
ולא חסור (מסירי טו).

פירוש הרא"ש

[illegible]

ומחשצין ליה כאילו גמר
צשפתיו לא הוי נדר

שְׁבוּעַת הָעֵדוּת (דף לה)
דְּאִמְרֵי בְּכִיּוּיִן אֲבָל (לא)
מִי אֲסֵר נִפְשִׁיהָ בְּלֹא שֶׁ
לֹא תִנָּח לְלֹא כְּכַז עֵרֶךְ
בְּכִיּוּיִן דְּמִיירִי בְּהוֹן וּמִן
קוֹנֵם שְׁאֵי אֵין אִזְרִי דִּי
הִכָּא מ"מ בְּמִאֲכָל שְׁהוּ
נִדָּר וְכֵן מִשְׁמַע מִתְּנִי כ

רעז"י

בַּל כְּנוּי נָדָרִים כְּנָדָרִים. דַּעֲיָקָר נָדָר דְּכַתִּיב בְּתוֹרָה (בַּמִּדְבָּר ל') אֵלֶּיךָ
כִּי יָדוּר נָדָר דְּלֹאֵר קִרְבָּן שְׂאֵנִי אוֹכֵל לָךְ אוֹ קִרְבָּן שְׂאֵנִי נִהְגֶּה לָךְ
וְאִם אֲמַר בְּלִשׁוֹן אֲחֵר בְּכִינוּי נָדָר דְּכַדְמָתִי לִקְמָן [י] קוֹסֵם שְׂאֵנִי וְנִהְגֶּה לָךְ
אוֹ קוֹסֵם שְׂאֵנִי וְנִהְגֶּה לָךְ דֹּאס כִּינָה לִקְרָבָן בְּהִי לְשׁוֹנוֹת נָמִי מִיתַסְכַּר
בְּהוֹ בְּנָדָרִים כְּמוֹ שְׂאִסְכּוֹר גְּבִי קִרְבָּן
וְכֵן כְּנוּי חֲרָמִים חֲכָרָמִים וְכֵן כְּנוּי
שְׁבֻעוֹת כו' מִפֶּרֶשׁ לִקְמָן: מוֹדָר אֵנִי
מִמֶּךָ. כְּלוּמָר הִרִי עָלֵי כְּלָד מִה שְׂאֵנִי
נִהְגֶּה מִמֶּךָ אוֹ אִל"ל (א) מוֹפְרָשִׁי מִמֶּךָ
בְּהֵאֵל לִשׁוֹן אוֹ אֲמַר מִרוּחַק אֵנִי
מִמֶּךָ דִּמְשַׁמַּע דִּמְיתַסְכַּר נִפְשִׁיה וְלֹא
מִיתַהֲנִי מִינִיה וְכֵל הֵי כִּיּוֹן דְּלֹא מִפֶּרֶשׁ
מִמֶּשׁ לְנָדָר דְּלֹא מִידְכַּר בִּיה שׁוֹם לִשׁוֹן
קִרְבָּן הוּיָן יְדוּת: מְנוּדָה אֵנִי לָךְ. כְּמוֹ
שֶׁאִם הִיָּה בְּנִידְיוֹ דֹּאסְקוֹר לִיָּה לִישָׁא
וְלִיתָן בְּהִידָה כֶּךָ אֲסַר נִפְשִׁיה עֲלֵיהּ:
ר"ע הִיָּה חוֹדֵק זוֹה לְהַחֲמִיר. הוּה
מִחֶכֶךָ לְהַחֲמִיר (י) דֹּאסְקוֹר נָמִי דַּעֲנִין
נָדָר הוּא וְלֹא צָרִיר לִיָּה:

האסור וכדאמרין בריש פרק שבעות שמים בתרא (שבעות דף כ:) מאי טעמא? שבעת ימי שנה חל בלא התפסה אפי' אם התפסו בעיני שיתפסו היכא שהתפסו ואמר הרי כבר זה עלי בקרבן חייל נדריה ועיקר נדב' שאמר כן הרי הוא אסור כאילו אמר קרבן עלי כבר זה ויהיו דברי בגמרא [לפני] דר"י אמר לשון נכרים הם ור"ל אמר לשון שדדו הנודר הם כנודר בעיקר קרבן המדברים ואמרי' הם בכל לשון נדב' נדר גמור מדאורייתא שהרי כל הלשונות נאמין אלא הסכמת אומות מדאורייתא. וה"נ משמע בריש נזיר [ג.] דפרכין אמתני' פתח בכנויין דלתתין ליה מדרשא אלמא דלכ"ע כנויין דאורייתא לחיובי עלייהו קרי כנויין לשון נכרים הם אלא למד' לשון שדדו להם חכמים מאי אר' כנויין דאורייתא. ואיכא למידק לר"י דלמר לשון נכרים הם משא"ל ליתא הנודר בכל לשון נדרו נדר. והנכון שראיתי בזה הוא מה שפ' בשבועות נכרים שהם לשונות גמורים שהנודר בהם נדרו נדר אילו הקודש הוא אלא ששנבע סודא' שהנודר בהן לא יאחז בל' שדדו ונדר גמור שאינו מעיקר לשונם אלא משיבוש שהוא בידם הרי הוא נדר גמור וה"ט נמי דקרי להו כנויין כלומר שהם מלשון נדר אלא שהוא מכונה כ שמתחיל במקצת דבורו של נדר אלא שאינו גומר אותו ואותו מקצת יד שלו ומטלטלו כולו ומש"ה חייב נדרא ולקנות מפרש להו לידות: ו אלו כאילו אמר נכסים אלו עליי חרם והם אסורים עליי: ושבעות שבעינן לשבעות את בעי' שאי אלא כיון שאמר שבעה אף שבעה דאי כשהזכיר את השם מאי ארייא משום כנוי שבעה מפורש לו משא"ל מדאמרין בפ' אין מעמידין (ע"ז מה.) לאלהי ישראל לא מגלינא וכדאמרי' ועוד דלמ"ד כנויין לשון שדדו הם [לפני] להכי תקנו כנויין בשבעה כי כנויה אפי' בלא הזכרת השם מהני. ואיכא לאקשו' מדאמרין בפ' התם אלה אלה מקוטה. מיר' ר"ת וז"ל דה"מ במושבע מפי אחרים לא בעי' שם. ותמתי' עליו פה קדוש איך אמר דבר זה דהא אמרינן כמולאי שבעה מפיו דמי וילפ' לה מקוטה דכתיב ואמרה האשה אמן: ובפ' שבעות העדות (שבעות דף לו.) דאי לא אפי' מושבעת מפי אחרים פטור כל היכא שנהא אמן חייב וישן שכן דמסותה גמרינן הוה לן דעתו בזה. ועוד הקשו עליו דהתם משמע דלפ' במושבעת מפי אחרים אלו חייבים ומסיק אב"י דה"ק משביעי' עליהם שבעה אלמא בלשון כשהזכיר את השם אין זה במשמעות הלשון. אלא עיקרן של דברים דה אלה אלה מקוטה אבל רבן לא בעו לא שם ולא כנוי וכדמובחא מתני' וכ דמשביעי' בכנוי כמשביעי' סתם ומהני ולא (א) כמשביעי' בשמים ובאזר' דת' בהזכרת השם דכחולו לאווי' שבעה שם כתיב בזה לא תשא את שם ה' (ב) כלומר שהאומר הריני [אין] פזיח כלומר הריני נזיר: האומר לחבירו מודר ממך שאני אוכל לך או מודרני ממך שאני עומע (ג) [לפני] דף וכן במפורש אמר איסורא בדיא: שאני אוכל ואשני עומע. איך דגסי' הכי בלא יו

דריי וזגמרא מפיק לכו מקראי ווא"ג דגמר בלבו לידור אי לאו דחשבינן לכו כאליו הו"א כדאמרין בפרק ג' דשעועות (דף כו:) אמר שמואל גמר בלבו תריך להו"א בשפתיו:

[illegible]

כל כנויי פרק ראשון נדרים

ר"ז

ב.

כל כנויי נדרים. נדר הוא צאחד משני עניינים אם נדרי הקדש שהוא מקדיש לדק הצית או למצח ובענין זה אינו יכול להקדיש אלא מה שהוא שלו ואיסורו כולל כל אדם או נדרי איסור שאסר על עצמו נדרים המותרים ובענין זה יכול לאסור אפילו נכסי חצירו עליו ואין איסורו שזה לכל. ומס' זו היא בענין נדרי איסור שמה ששנה כאן חרמים כחרמים היינו משום שלשון חרם כשם שהוא כולל חרמי דק הצית כך הוא כולל נדרי איסור כדמתן לקמן (דף מו:): הריני עליך חרם המודר אסור הרי את עלי חרם המדיר אסור ומשום האי גוונא תנא חרמים הכא דאילו חרמי דק הצית לא שייכי בהאי מס' אלא בצדק קדשים. ונדרי איסור הם צאחד משלשה דרכים עיקר הנדר וכנויו וידות. עיקר הנדר הוא שיאמר דבר זה אסור עלי וצין שהתפיסו נדבר אחר צין שלא התפיסו וזה נדר האמור בתורה אלא דהיכא שהתפיסו צעינן שיתפיסו נדבר הנדור ולא נדבר

נא דלמר קרא כי ידור נדר לה' (במדבר ל) עד שידור ציצר הגדור כלומר
 בדבר הגדור ולא בדבר האסור וכמו שכתבתי שם בס"ד הלכך
 הוא זה. וכינויו הוא שבמקום קרבן יאמר קונם קונם וכל
 כל כנויי נדרים כנדרים ובכני כנויי פליגי ר' יוחנן ורש לקיש
 הם חכמים להיות נודרים זו. ולר"י דלמר לשון נכרים הם ודאי
 פ"י לר"ל נמי דלמר שהם לשון שבדלו הם חכמים הרי הם ג"כ
 ואומה ולא גרעה הסכמת חכמים ז"ל מהסכמתם הלכך הוו להו
 נדרים ידות ומשני תנא כי פתח פתח בעיקר קרבן והדר מפרש ידות
 דאי לר"ל לא מחייב עליהו קרבן ה"ל למימר התם הניחא למ"ד
 לא למימר כדאימרת בסוגיין דהכא [ג.] אלא ודאי משמע דלכ"ע
 שנה דפריש הקל לישי דקונם קונם ספי משאר ישיני
 הוכחם הגדול ר' יהודה צ"ר שקדאי ז"ל דרבותא שמשמעין דלא מצניע
 אפי' בלשונות שאינן גמורים כגון אלו דקונם קונם שרי לשון
 יוין לשון גמור בפ"ע קמ"ל דיוון שהנכרים מדברים בהם אע"פ
 דר"כ שאר לשונות הנכרים יש הוכחה לפירוש זה בירושלמי
 המכנה שם לחצירו [ב"מ נא:]. אלו הם כנויי נדרים. וידות נדרים הוא
 דבור (כאלון) נודר כל השלמות הדבור כאלם האוחז כלי צבית
 ימים נחרמים. כלומר שהאומר נכסים עליו חרק חרק חרף הרי
 נצטוו. כלומר דכינוי שבעה הרי הוא כשבעה וחצייל. ומאן
 היא כנויה שלא אוכל ככר זה אסור לאכלו דמתני' בכה"פ עסקינן
 הוצרת השם דלפילו בלא שבעה ובלא כנוי הוי שבעה. והראיה
 התם ולקמן נמי במילתין (דף כג:) אמרי' מארי כולל לא טעימנא.
 י בלא לומר שבעה לה' דכמוכח בגמ' [שם] אלמא כל שהזכיר שבעה או
 שבעה העדות (שבעות לה) דשבעות העדות צביא שם וכדילפינן
 שבעות גמרי' לה שמושבעת מפי כהן אבל שמושבע עמנו
 כס"פ שבעות שמים בנתר (שם דף כט:) דלמוליא אלא אחר שבעה
 [במדבר ה] כלומר והויא כמושבעת מפי עממה וכמו שפרש"י ז"ל שם
 והיא וה"ט דתנן התם דלע"א דשבעות צטוי דמושבע מפי אחרים
 מימיר דלפי' מושבע מפי עמנו ליצעי שם ולפיכך לא ירדתי לקוף
 א צע" שם דתנן התם (דף לה) משביעני עליכם אוקריכם איני וכו' הרי
 צוה בלחוד סגי ואע"פ שפרש"י ז"ל פ"י שם צבילתיה דאידי דמימיר
 צוה לאמרין דשבעות העדות צביא שם ר' חנינא בר' חזי דאמר
 ונן התם ובלב הכנויי הרי אלו חייבין לאו בדעיא שם או כנוי אלא לומר
 התם דפטורין אלא שהראב"ד ז"ל אמר דלענין מלקות אינו לוקא אלא
 תשבעו בשמי' אבל לענין איסורא בלא שם נמי איחא: וגוירות כנויות.
 מתוך וכו'. מפרש בגמרא דהיינו ידות. ומפרשים נמי דהיי קמני מודרני
 מרומותקני. והוו ידות משום דלא מסיק דבוריה למימר כקרבן אי נמי דלא
 ואית דגרסי שאיני צי"ו". ויתבאר בגמרא בס"ד (דף ד' ע"א):

המסר לה' וא"כ מה היעילו חכמים בתקנתם והא כל הכניסים אינם אלא משהם שגלה
 מהמחיר הכניסים הוא אינו רשות לומר לה' כמו אם יאמר קרנן דלו הוא רשות לו
 להלחצתם לנזק הניא יאמר חסר לנזק הכניא: ושורעותי בשבועותי. שבועה שוקקת מפת
 באם כלן וכן רש"י ש' שבועת הכניסין (דף ק) קאמר כמאן ר' חנינא דלמחר
 יאכל שבועה שואלך קר אסור ואור"ה: הם עדינן שם או כינוי במושג מפי אחרי
 ר' הלמי' לשון נכרים לא נמא' הם לשון נכרים אלא הכי דיתא ולימ' דלמחר
 יאכל מוכר. כי דיות מקורו שאינו נכר דכריו אלא מתחיל הוא דיות מזה וכלי' לנכר
 אלא לין נכרים חלין אלא על דבר שיש בו משגם ומשגם ממיר דמקרינן לו לאחכ
 לשאמרי לשון דלמחר לקמן (דף קד) [הר"ן] דבר שאין בו משגם דהסם אין בו משגם
 שגלמא חרמיס הוא עיקר מן המסר ושבועות מן השבועה וי"ל שגדר עלמא הוא
 דבר אינו מתקן דאחריכ הוא עיקר הענין ועוד שגדר דלמחר קיום קיום קיום
 על קרנו וכן ידור נה לאי נכרים שבוועת שדור נכרים: הנדון:

עין משפט
נר מצוה

א א מיי פֿאַ מהל' נאָר
מדרש ה' נאָר
לאָר רמב טושע יוד ס'
ר:
ב ב מיי פֿאַ מהל'
ג ג מיי פֿאַ מהל'
נעצטע ה' נאָר
לאָר רמב טושע יוד ס'
רלע סעי' י:
ד ד מיי פֿאַ מהל'
מדרש ה' נאָר
עין קב:
ה ה מיי פֿאַ מהל'
מדרש ה' נאָר
לאָר רמב טושע יוד ס'
ר סעי' י:

תוספות

[illegible][illegible]